

Svátky a významné dny ve výuce občanské výchovy¹

Státní svátky a významné dny budeme připomínat žákům v aktuálním týdnu jejich konání. Postupně je budeme probírat formou aktivizačních činností a tím si je žáci lépe zapamatují. Obvykle v šestém ročníku základní školy se probírá látka Roční cyklus a Má vlast, ve kterých se probírají právě státní svátky a významné dny. Aktivitu je však možné zařadit i do jiných ročníků, dle uvážení učitele. Každá aktivita v sobě zahrnuje tabulku, kde jsou vymezeny základní didaktické kategorie. Dále následuje motivační fáze, poté činnostní fáze a nakonec návrh otázek pro reflexi.

Ztracená věta (aktivita pro Den vzniku samostatného československého státu – 28. říjen)

Výchovně vzdělávací cíle	Žák
Znalosti	<ul style="list-style-type: none"> popíše vznik tohoto svátku vlastními slovy vysvětlí tento svátek
Dovednosti	<ul style="list-style-type: none"> zdokonalí si komunikační schopnosti dokáže spolupracovat s ostatními žáky
Postoje	<ul style="list-style-type: none"> vytvoří si pocit úcty k prvnímu prezidentu vysvětlí podmínky vzniku státu
Klíčové kompetence	Kompetence komunikativní, kompetence občanská.
Doporučený tematický okruh	➤ Člověk ve společnosti

¹ Následující materiál je, pro potřeby portálu EDUCOLAND, upravený výňatek z práce HURTÍKOVÁ, MARKÉTA. *Zpracování tematiky svátků a významných dnů v hodinách občanské výchovy*. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra občanské výchovy, 2013. 96 s.

RVP ZV	
Učivo RVP ZV	<ul style="list-style-type: none"> • Naše vlast
Související průřezová témata	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osobnostní a sociální výchova, ➤ Výchova demokratického občana
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dějepis, ➤ Český jazyk,
Výukové metody	Metoda práce s textem
Časová dotace	20 – 25 minut
Doporučený ročník	6. – 9.
Pomůcky	Běžné vybavení školní třídy.

Úvodní – motivační fáze

Na úvod žáky seznámíme s nutností umění komunikace. Toho můžeme dosáhnout skrze řeč a četbu. Mluvíte mezi sebou rádi? Čtete rádi? Přineseme staré výtisky novin a se žáky si přečteme úryvek vztahující se k danému svátku. Tímto je motivujeme k další práci.

Činnostní fáze

Na kartičkách jsou napsaná slova, ze kterých lze vytvořit větu. Každý žák dostane jednu kartičku a poté bude ve třídě vyhledávat spolužáky se slovy, které by vytvořili smysluplnou větu. Žáci však mohli vyslovit pouze slovo ze své kartičky. Jakmile skupina žáků složí větu dávající smysl, zapíše ji na tabuli. Tato činnost je vhodná jako motivace k učivu.

první státu října stal Masaryk. 1918
založen stát. Prvním 28. Tomáš prezidentem
byl československého Garrigue samostatný se

Návrh otázek pro reflexi

Jaké máte znalosti o tomto důležitém datu?

Dokázali jste dobře spolupracovat, i když jste mohli říkat jen své slovo?

Jak jste se domlouvali společně ve skupině, jestli máte správné pořadí slov tvořící větu?

Vlastní shrnutí provedené aktivity

Hra s kartičkami byla smysluplná a stala se pro žáky motivací, četli jsme si úryvek a poté si o něm společně povídali. Mnoho žáků se nad článkem zamyslelo a vznik Československého státu už pro ně nebyl velkou neznámou. Vytvoření smysluplného textu pojednávající o jednom z našich svátků bylo pro žáky velmi poutavé a zábavné. Cvičili si tady schopnost komunikace a kooperace s ostatními spolužáky. Žákům bylo povoleno zastavit najednou pouze jednoho svého spolužáka a s ním si navzájem sdělit svá slova. Další domluva byla možná už jen pomocí mimiky a gest.

Úkol se žákům líbil a věřím, že si alespoň základní informace o vzniku našeho státu dobře zapamatovali. Bylo zajímavé pozorovat žáky v průběhu činnosti, jak se domlouvají, kdo se snaží organizovat skupinu atd. Myslela jsem, že úkol splní rychleji, ale i tak byl výsledek pozitivní. Slovosled byl správný, i když někteří jedinci na tabuli větu ještě dodatečně opravovali. S menší nápovědou se nakonec všichni dopracovali ke správnému řešení.

Volné psaní „Česká republika“ (aktivita pro Den obnovy samostatného českého státu – 1. leden)

Výchovně vzdělávací cíle	Žák
Znalosti	<ul style="list-style-type: none"> vyjádří vlastními slovy asociace vztahující se k České republice zná prvního prezidenta České republiky
Dovednosti	<ul style="list-style-type: none"> porovná, jaké názory mají ostatní spolužáci
Postoje	<ul style="list-style-type: none"> shrne, co pro něj znamená Česká republika zdůvodní, jak se cítí jako občan ČR
Klíčové kompetence	Kompetence komunikativní, kompetence občanská, kompetence pracovní.
Doporučený tematický okruh RVP ZV	➤ Člověk ve společnosti
Učivo RVP ZV	<ul style="list-style-type: none"> Naše vlast
Související průřezová témata	➤ Osobnostní a sociální výchova,

	➤ Výchova demokratického občana.
Mezipředmětové vztahy	➤ Český jazyk, ➤ Dějepis
Výukové metody	Metoda volného psaní, výukový rozhovor
Časová dotace	20 – 25 minut
Doporučený ročník	6. – 9.
Pomůcky	Běžné vybavení školní třídy.

Úvodní – motivační fáze

Žáci by měli vzít na vědomí, že 1. leden není jen oslavou Nového roku, ale důležitým datem pro naši republiku. Budeme žákům klást motivační otázky. Víte, čím je významný tento den? Co se slaví na Nový rok?

Činnostní fáze

Nyní přejdeme k samostatné aktivitě a vysvětlíme žákům, jak se pracuje s metodou volného psaní. Zadala jsem jim téma Česká republika a měli pět minut na to, aby psali, co je napadá. Není to snadné téma na vyjádření myšlenek studentů, ale slouží k vyjádření toho, co každého napadne ve spojitosti s naší zemí. Aktivita se neznámkuje a ujistíme žáky, že mohou psát, co je napadne a nemusí se omezovat jen na své znalosti.

Návrh otázek pro reflexi

Jak se vám psalo během určeného času?

Napadaly vás různé myšlenky nebo jen ty o vzniku republiky?

Jste hrdí na svoji zemi?

Víte, jak se jmenuje první prezident České republiky?

Vlastní shrnutí provedené aktivity

Volné psaní je vhodné k tomu, aby žáci vyjádřili, svůj vlastní názor. Učitelům poslouží k tomu, aby se dozvěděli, co již žáci o dané látce vědí. Během volného psaní žáci nezvládli neustále psát a nezastavovat se. Někteří se dívali na hodinky a nevěděli, co dál psát a bylo pro ně potupné přiznat, že nemají další nápady. Zřejmě to bylo tím, že tuto činnost vykonávali poprvé. Naštěstí se nenašel nikdo, kdo by nenapsal vůbec nic.

Po skončení aktivity jsem se žáků ptala, jak se jim psalo. Také jsem je pochválila, že byli velmi šikovní a snaživí, i když psaní nebylo hodnoceno známkou. Měli si vyzkoušet, zda umí vyjádřit své myšlenky a utřídit si znalosti, které mají o vzniku naší republiky. Nakonec jsme si přečetli několik příkladů od žáků, kteří se dobrovolně přihlásili.

Nový stát

Výchovně vzdělávací cíle	Žák
Znalosti	<ul style="list-style-type: none"> popíše vznik státu sestaví návrhy zákonů
Dovednosti	<ul style="list-style-type: none"> obhájí si své návrhy zákonů diskutuje s ostatními ve skupině
Postoje	<ul style="list-style-type: none"> uvědomí si důležitost dodržování zákonů
Klíčové kompetence	Kompetence komunikativní, kompetence občanská.
Doporučený tematický okruh RVP ZV	➤ Člověk ve společnosti
Učivo RVP ZV	<ul style="list-style-type: none"> Naše vlast
Související průřezová témata	

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osobnostní a sociální výchova, ➤ Výchova demokratického občana.
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dějepis
Výukové metody	Výukový rozhovor, skupinová práce.
Časová dotace	30 – 35 minut
Doporučený ročník	6. – 9.
Pomůcky	Běžné vybavení školní třídy.

Tato činnost je vhodná při diskusi o svátku oslavujícího vznik nového státu. Z kognitivních cílů by měli rozhodnout, jak se jejich stát bude jmenovat, vybrat ten nejlepší název a vlajku za celou skupinu. Nakonec je důležité obhájit si zákony, které společně vybrali jako ty nejdůležitější při zakládání nového státu. Z afektivních cílů by žáci měli prokázat, že zvládnou organizovat úkoly ve skupině a měli by dojít ke společnému řešení. Z psychomotorických cílů je důležité, že žáci zvládnou nakreslit vlajky.

Úvodní – motivační fáze

Vyzveme žáky, aby si vzpomněli na hodiny dějepisu a řekli, jak vznikají nové státy. Co vše je potřeba udělat při zakládání nového státu? Uvedete další příklady vzniku nového státu? Dnešním tématem bude vznik České republiky. Nejdříve si musíme uvědomit, jakými změnami prošel náš stát od svého vzniku.

Činnostní fáze

Žáci se rozdělí do skupin po pěti a jejich úkolem je vžít se do situace, že zakládají vlastní zemi, republiku. Každý člen vypracuje svůj návrh vlajky a název jeho nové země. Vše pak představí svým spolužákům ve skupině. V další části mají žáci za úkol dát dohromady návrhy

zákonů, které by se měly v dané zemi dodržovat. Musí se společně domluvit na sedmi nejdůležitějších zákonech.

Návrh otázek pro reflexi

Jakým způsobem jste se shodli ve skupině na výběru jednoho názvu a vlajky?

Vymýšleli se vám názvy nového státu snadno?

Je snadné odhlasovat ty nejdůležitější zákony?